

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 / ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. B. 188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
ČAJO / ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIOBČV-
JETO / POŠTNINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Izjava.

Oblastni upravni odbor oblasne Orjune v Mariboru je na svoji četrti polnoštevni seji dne 3. januarja 1926, pomnoženih z zastopniki krajevnih organizacij, soglasno sklenil:

1. Odobrava se sklep Glavnega odbora Orjune v Zagrebu dne 28. decembra 1925 in sklep izvršilnega odbora Orjune v Mariboru dne 14. decembra 1925.

2. Izreka se neomajeno zaupanje predsedniku direktorija bratu dr. Ljubi Leontiću.

3. Ugotavlja se na podlagi stvarnih dokazov, da so nekateri člani SDS začeli sistematično borbo zoper Orjuno in se vmešavali v njene notranje zadeve. Dasi že ne želi, bude Orjuna v mariborski oblasti borbo, če se ji bode vsiljevala, morala sprejeti.

Oblastni odbor Orjune v Mariboru.

Orjunaši, naprej!

Kampanja, ki je bila naperjena zbog bogosigevadi kakih interesov visoke politike, proti Orjuni in njenemu vrhovnemu političnemu šefu br. dr. Lj. Leontiću, je sedaj končana. Udarce že vnaprej dobro premišljene in v potankosti izdelane akcije, ki je imela nalogo po odstranitvi glave pokreta, razbiti istega, se je razbilil ob neprebojni falangi organizirane vojske zvestih Orjunašev. Juriš na samostojnost organizacije je odbil na celi črti.

Orjuna je izšla iz te neenake borbe močnejša, kakor je bila še kdaj doslej. S svojim nastopom je dokazala, da je v sedanjem času vseobčnega razsula in partijskih intriganstev v resnici pozvana do konca izvesti borbo do zmage čistih in ponesnih praporov brezpartizanskega in integralnega jugoslovenskega pokreta, ki jih je razvila po vsej zemlji naše nerazdeljive domovine.

Dokazala je dokumentarčno ob tej težki priliki, da jo prelita kri njenih junakov veže tako trdno, da so bili zaman vsi naklepi onih, ki so jo mislili z odločnim zamahom razbiti. Izšla je iz borbe zmagovita in za vedno pokopala nade, da bo kdaj postala garda štipendistov in plačanil opričnikov katerekoli partije.

Odločno in brez oklevanja so pregazile njene železne vrste majenkosne osebe psevdorjunašev ki so jo mislile zavesti iz sedanje poti ravne linije na krive in nesigurne stranpotice. Ako je izgubila kaj v tej borbi, potem so bili to samo partizani in neorjunaši, ki so ji bili le prevečkrat v nadlego in balast. V mnogih slučajih so bili ti baš naravnost nesreča za naš pokret, ker so mu povzročali mnogo težkih

ur. ki jih je moral preboleti, če, ko je sprejemal udarce in preganja-nja v korist drugih, ki so se nahajali izven naših vrst.

Ohranili smo mirno kri v najtežjem trenutku odkar obstoja naša organizacija in dosegli s tem priznanje, da smo pozitivni in delatvorni politični činitelji.

Sedaj pa je potreba zopet takoj na čelo. Neizprosno prodiramo naprej po naši ravni poti, ki je edino poštena, ker je neizprosno posledna, prožeta borbenega duha in brezobzirna tako proti levici, kakor proti desnici. Z nami pojdejo vsi pravi in izgrajeni Orjunaši, ki hočejo, da v tej zemlji zavladata že enkrat red in poštenje in da neosvojenim bratom onkraj Karavank in Snežnika zasije čim preje zar Svobode. Naše število ne bo silbo v številkah, nego po energiji, ki leže zakopane v naših discipliniranih in enodušnih vrstah. Nadaljevali bomo z izgradnjo Orjunašev, ki bodo zinožni iz posameznih zdravih enot graditi močno in silno celoto. Poganj nam ne bo pri tem nihče. Vsi pa bodo vstajali proti nam, ker jim opaja dušice strah, da jih bomo prej ali slej izgnali iz templja naše domovine, kjer danes gospodujejo verižniki, dragoletniki, sarafi in podle kramarske duše...

Orjuna predvideva ta boj in se ga tudi ne plaši, ker se zaveda in trdno veruje, da je nositeljica novih dogodkov v tej zemlji, kjer danes osrečujejo narod rodoljubi z dobro nesočimi advokatskimi pisarnami in blagoslovljeni voditelji z bogatimi prebendami.

Smrt njenih najboljših je bilo očiščenje in potrjenje njene velike misle. Potrdila pa je tudi staro izkušnjo, da sta preganjanje in kri-

vičnost najboljši porok končnega, popolnega uspeha. Resnica se širi med ljudi samo z boleščjo in mukami. Za vsemi strašnimi dnevi trpljenja poti na Golgoti, pride prej ali slej tudi Velika noč in z njo Povečanje ideje, v katero globoko verujemo. Prelivali smo že našo

kri in še bomo zalivali našo zemljo z njo, ki je kal njene bodoče veličine, ako bo tak domovine ukaz. — Orjunaši kandidiramo samo na svinčene kroglice in nikdar na gumijeve. To je bila doslej in bo i v bodoče maksima Orjune!

Blazni imperijalisti.

Dežela vladarjev s strojniciami in petardami besni najbrže na delirijumu zemljelačnosti. Drugače ni mogoče razlagati pohlepa in blaznega imperializma prepornih govornih njenih reprezentantov, ki mislijo po zavojevanju najbolj strahopetnega naroda, kar jih je pod božjim solncem nadaljevati s svojim delom nad narodi izven svetih mej Italije — matere lepote.

Jugoslovenj smo molčoč in brezmejno pohlevno potrpežljiv narod. Bivajoči na ozemlju, kjer se križajo cilji in pota dveh kultur in dveh različnih si svetov, smo se že nekako privadili neprestanim aspiracijam sosedov na naše ozemlje. Bili smo se za njegovo posest in bili se še bomo. Od tudi tudi tista deloma nerazumljiva apatija napram vedno češče se ponavljajočim glasovom velmož naroda brzotekačev in širokoustežev.

Zadnje čase postaja preobestno zadirkovanje prijateljske zaveznice, s katero živimo še v najboljših odnosih izpod Drača, ko je pustila umirati brez pomoči naše najboljši, že uprav neznosna Sarlatan z levi je že razdelil vsa naša država na bodoče imperijske province, kjer bodo neograničeno gospodarili njegovi črnosrajčnišk banditi. D'Annunzio pa se pripravljala na nov pohod preko Rečine v neodrešeno Dalmacijo, kjer ga z neskončnim hrepenenjem pričakujejo starorimski kamni in polahonjene vlačuge v dalmatinskih obmorskih mestih.

Ni nam neznana zgovornost uzorpotarja na Monte Citoriju. Vemo, da mnogo več govori, kakor izvrši. Poznamo pa tudi stanje onkraj, v naše živo meso vsckanih meja, in poučenj smo dobro, da se pripravljala v Italiji vse kar je italijanskega na veliki trenutek, ko bo na Quirinalu proklamiran imperijum Velike Italije.

Dovzčnost italijanskega naroda za bombastične fraze in načrte je že dovelj potrjena. Zato ni čudo, da

je popolnoma prevzel načrte in program sedanjih krmilarjev Italije in se na slepo vdal toku imperializma, ki danes vlada v dušah patriotičnih Italijanov. Italijanski narod je sedaj povsem v rokah onih, ki mu slikajo in propovedujejo veliko bodočnost, zgrajeno na razvalinah vseh sosednih držav.

Četrta Rim! Imperium! To sta gesli, ki sta zavladali na italijanski ulici. Ta pa vlada že od nekdanj Italijo.

Prva etapa na poti do bodočega imperija, pa je osvojitve Dalmacije in nadvlada na Balkanu. Doseči ta cilj je danes že maksima fašizma, ki vidi v oslavljeni Jugoslavije največjo garancijo bodočih uspehov pri ureditvevanju njegovega ideala. S tem dejstvom bo moral računati prej ali slej tudi naš gospod zunanji minister, niasi je obdarovan z naravnost zavidanja vredno orientalsko indiferentnostjo.

Caporetski fanaroni pa se še ne zadovoljujejo s tem, da bi segala oblast četrtega Rima preko Balkana in celega Jadrana. Hoče se jim še vse več zemlje. Njihove aspiracije obsegajo tudi del Švice — kjer željno pričakujejo zmagovite vojske aduanskihi junakov, 200.000 neodrešenih, v treh tesinskih biserih — Luganu, Bellinzoni in Locarnu.

Mlada Italija črnih srajc sanja tudi o tem, da bi postala zanjo vojna nacionalni posel, kakor je bila nekoč njihovim »pradedom v imperatorskem Rimu« ali Nemcem pred letom 1918. V teh sanjah vzgajajo že sedaj italijanski narod v frankofobiji, da bo kos ob ugodnem momentu pomeriti svoje sile z veliko nacio. Tedaj bo mogoče pomakniti meje na strateško črto in zasesti stare italijanske zemlje Nizzo z Monacom in Savoyo, ki že nestrno pričakujejo trenutka, ko bodo za veke prešle pod okrilje rogljev savojske zvezde. Razumljivo je seveda, da bo morala tedaj Francija odstopiti imperiju brez nadaljnega še Korziko in na Tunis z Marokom, za

Vsebina „Orjune“ štev. 3:

Izjava. — Orjunaši, naprej! — Blazni imperijalisti. — Dr. Leontić — g. Pribičević. — Sramotna odredba — Orjuna Laško. — Dopisi. — Pokret. — Kronika. — Zrna. — Oslobođenje Medijurnja. — Listek: Iz laških ječ.

katere je bila Italija pred leti tako grdo nasamarjena.

Ker mora postati Sredozemsko morje »mare nostrum«, bo potreba še nekaj okupacij v Anatoliji in Ciliciji na račun Turčije. Sai pripadati ti dve provinci Italiji še izza časov, ko so tudi kramarili beneški trgovci in goljufali tako krščanski kot islamski svet.

Radi sigurnosti in strateških potreb se bo zasedlo pozneje še oazo Djerabub v Egiptu, kjer že se daje sondira duce teren.

S temi odreditvami, okupacijami in strateškimi zasedbami bo imperij Velike Italije že tolikanj okrepjen, da se ne bo drznila proti njemu vstajati Zveza narodov, ko bo uzorpotar ponovno zasedel Krf in ostalo Jonsko otočje.

V tem trenutku že tudi ne bo daleč dan, ko bo mogoče končno obračunavati s samo Anglijo, ki je oropala Italiji Malto in jo utrdila za svoje najmočnejše oporišče. Boj z Anglijo bo tem lažji, ker se ga bodo morali pod modrim in hrabrim vodstvom imperija udeležiti tudi fašistovski protoprovinci Hispanija in Galija, kjer bo tedaj neomejeno vladala liktovska batina in Duminijeva sekira...

Z izrinjenjem Velike Britanije iz Mediterana bo približno izvršena silna upostavitve Imperija četrtega Rima. Izpeljan bo načrt, ki se ga zamore po njegovi grandioznosti primerjati kvečjemu še z onim Wilhelm II, in njegovih paraličnih pangermanov. Tedaj bo nadočil čas, ki ga danes cezarsko napoveduje maestro fašizma, ko bodo narodi sveta strmeli nad četrtim Rimom in mu robovali, kakor nekoč onemu izza časov Avgusta. Vladal pa bo temu Rimu sam enfant terrible signor Mussolini, kot Cezar ali imperator, če ne bo opravljal te funkcije Veliki kralj...

Načrt, ki smo ga razvili sedaj ni satira o zemljelačni sosedji v edželi, ki je žalibože poleg d'Annunzijeve, Lupetinijeve, Farrinaccieve, Giuntov, Gentilijeve, Federzonijeve rodila tudi Danteja, Mazzinja, Salveminija, Ferera, Papinija in druge;

LISTEK.

JANEZ TRPIN:

Iz laških ječ.

(Trpljenje brata Frana Teglja.)

Molčal sem in razmišljal o kulturni takole izsolanih ljudi, ki po prvi oviri, ki se jim stavi pri izvrševanju njihovega dela povsem ponore in izgube razum. Ironični nasmeji je bil moj odgovor na njegovo prizadevanje.

V mislih sem citiral besede našega pisatelja: »Trd bodi mož, neizprosen in jeklen« ter molčal.

V Trst!

Iz samotne celice so me premetili v skupno sobo. Vstopil sem v novoodkazani stan. Tri prične, pet strganil odev in devet jetnikov. Laška matematika. Okna zamrežena. Brez najmanjšega koščka šipe, da je pihala burja nemoteno skozi naš »udobni stan«. Sredi zime smo, Italijani zimrujejo v zakurjenih sobah, mi pa ležimo stisnjeni in premrzjeni pri 20° Celzija, izpostavljeni mrazu in burji na golih tleh, ker za devet ljudi na treh pričnih ni moči najti prostora, tudi pri najboljši volji. Tednj so minevali. O svobodi ni glasu.

Zdi se mi, da smo živi pokopani in da izginemo prej ali slej tako, kakor so žrtve carske Rusije v mrzli Sibiriji. Influenca me je vrgla na tla v kot, kjer trpim in pričakujem odrešenja...

28. novembra vstopi kovač in me vkuje v verige. Navajen je kovanja verig. Ni redko to opravilo v odrešenih pokrajinah, kjer nosi že vsak vidne ali nevidne verige in otekle členke. Niti vedel nisem, kdaj so se zakovale verige, ki so zarožljale, da me je zapelo v dušo.

Rob! Jetnik kletega sovražnika. Brezmočen in uklenjen.

Misel na beg mi je postala s tem absurd, nekaj nemogočega. Odslej nisem mislil nanj niti v sanjah. Z menoj so vkovali še enega sojetnika. Nato pa so naju zvezali skupaj in obdali s stražo štirih karabinerjev.

Vstopimo na avto. Pred Tihom dolino stoji kmetski očanec in zre na nas. Gube mu preprežajo čelo in žile na rokah mu igrajo. V krčih trepeče obraz. Govoriti hoče! Odpre usta!

Izpljunil je le kri, ki je kot rubinast škrlat zažarela v belem snegu. Vgriznil se je v jezik. S palico pa je udaril pod tleh, da se je zakrilo!

Postojinci nas gledajo. Saj tudi ni takole vsakdanji pogled na tak

kondukt na smrt obsojenega. Turbno grenko so pele verige...

Na postaji nas občudujejo, kakor ukročene zveri. Gledajo me in se menijo: »Jugosloven, morilec, napadalec, ubijalec, strah in trepet Primorske.« Vrišče prav po italijansko, eden čez drugega in se sujejo med rebra s komolci, da bi imeli več prostora me ogledovati.

V vlaku so rezervirali za nas poseben prostor. V Trst smo prispeli zvečer. Na kolodvoru nas je čakal že jetniški voz, ki se je pošteno tresel proti sodnijskim zapornom v Via Coronea. Prevozil ali prehodil je to križevno pot že marsikateri Jugosloven, ki mu bo ostala za večno zapisana v spominu

Via Coronea.

Zapori so bili zidani pred vojno po načrtih nemških inženirjev, ki so s pravo germansko preračunljivostjo izvršili svoje delo. Sedanja laška uprava je z njej lastno klasično malomarnostjo že do dobrega minirala to pošopje, ki bo pod sedanjimi gospodarji postalo lahko kmalu kup ruševin.

V sprejemni sobi me zmerijo, stehtajo, opišejo, fotografirajo, daktiloskopirajo in opremijo s tekočo številko. Za stan mi odrede skupno celo z najtežjimi zločinci in poklicnimi tatovi. Mislili so bržčas, da je ta družba sveta slavne italijanske

nacije, kakor nalašč zame. Računalj so s pravo laško zlobo, ako je že pokvarjen, potem je družba kot nalašč zanj. V slučajju, če se pa še ni, se bo potem s tem novim poznanstvom. Na ta način bomo tudi kot naklonjeni zavezniki osrečili prijateljico Jugoslavijo z novim izborna teoretično izsolanim svedrovcem in lopovom.

Zmotile pa so se nizke duše prav pošteno. Karakter pravih Jugoslovenov je nedostopen tujim vplivom in kamrica dušnega žitja ostane v takih slučajih vedno zaprta. Zaprl sem se sam v se in ni je bilo sile, ki bi me premaknila z moje poti.

Sikane, preziranja in mučenja, ki so jih pričeli vršiti nad menoj pazniki, kakor sojetniki, so bile grozne in nepopisne. Na eni strani zelotizem paznikov, ki so bili poučeni o mojih težkih pregrehah, na drugi sotrpini, ki so me zasovražili, ker nisem hotel z njimi in njim v veselje ubiti svojega boljšega jaza, ki mi je velel vedno proč od te družbe. Delali so z menoj kot z zverjo.

Spomnil sem se neprestanega naglaševanja veličine italijanske kulture in civilizacije. Klet sem jo iz vse svoje strte in zbičane duše ter ji želel čimprejšnjega pogina, ko se bo pod železnimi prstmi res zdravil in čvrstih narodnih sil zdro-

bila kakor svetopisemski orjak na lončenih nogah.

To sistematično ubijanje me je toliko izmučilo, da sem pričel vidno hirati. Slabiel sem iz dneva v dan. Čutil sem, kako mi gloje po prsih, kjer me je hotelo včasih kar zadušiti. Kako tudi ne!

Svobode, luči, gozda in zraka navajenega, so me zaprli v svinjake in me hranili z jedjo, po kateri smo marsikateri dan lovili podganje ostanke in odpadke. Mislim sem iti k zdravniku. Pozneje sem se premislil. Bolje je bilo tako. Kajti edino zdravilo, ki ga je znal ta lopov, je bilo ricinovo olje, katerega so vllili vsakemu bolnemu jetniku makar s silo v usta. Posledice tovrstnega zdravljenja si ni težko predstavljati.

Bolnik je navadno oslabil na smrt, nakar so ga odnesli umirajočega v bolnico, kjer je končal žalostno svoje bore življenje. Tako se je izvršilo tudi z mladim fantom jugoslovenskim državljanom, staram 24 let, ki ga ni bilo več nazaj iz bolnice. Z njegovo smrtjo je bila mogočna država fanaronov zopet razorožila za večno enega poznejših maševalcev.

Svoboden?

Minevali so tako meseci. Nekega dne sem nenadoma zapazil izza jeziških zidov temno zeleno list,

nego šovinistično imperialistična dogma žrnosrajčnikov. To dogma in z njo združeno hvalisanje ter brezmejno samozaupanje zmagovalcev pri zelenih mizah moramo razbiti, makar za ceno naših lastnih glav! Mir, ki vlada danes med nami na-

vzlic vsem strašnim izzivanjem Italije, mora biti le sila, ki gromadi strašne sklade titanske moči za hip, ko bodo zbrisale za vedno sramoto z zemlje Vilharia, Goriškega slavčka in tolminskih puntarjev. J. T.

Dr. Leontić — g. Pribičević.

(Iz govora predsednika br. dr. Ljube V pojasnilo članstvu podajamo s sledečim izvleček govora br. dr. Ljube Leontića na seji Glavnega odbora v Zagrebu.

Uvodoma je br. Leontić omenil zahteve nekaterih tretjih oseb izven organizacije, da resignira na svoj položaj v organizaciji. Povdarjal je, da je za svoje delo odgovoren samo organizaciji in nikomur drugemu. Postopal je tako, kakor bi moral vsak pošten človek in član organizacije, ki še posebno akcentuirala viteštvo pri obrani moralnih vrednosti, bile potem že to osebne ali nacionalne.

Pri reševanju njegove zadeve je treba strogo razlikovati njegov osebni spor z g. Pribičevićem radi žalitev na njegovo osebo, od onih insinucij, ki so padle ob kongresu SDS na naslov Orjuna. Baval se bo samo s svojo osebno zadevo, dočim prepušča drugo Glavnemu odboru.

Prvi občutek g. Pribičevića je bil, da se je dr. Leontić udeležil

Kongresa intelektualcev v Zagrebu,

ki ga je dovolj jasno ovrgetl dr. Leontić že v svoji publicirani izjavi. Vršil se je ta kongres že pred Kongresom Orjuna leta 1923., ko je bil izvoljen predsednikom vseh Orjun. S to izvolitvijo, ki je bila soglasna in enodušna, bi Orjuna kot taka že leta 1923. uničila vse eventualne pomisleke, ki jih je mogla imeti zbog kongresa intelektualcev, ako bi se ga bil dr. Leontić v resnici udeležil. V resnici pa ni bil ta niti med sklicatelji, kaj šele med udeležniki tega zbora. Udeležil se je samo ankete »Srbskega književnega glasnika« in g. dr. Nikole Stojanovića, ki je sklical sestanek v Ilidžih. Na tej anketi je odkrito izjavil, da ne veruje v uspeh nameravane akcije intelektualcev in da ne more sodelovati pri njej. Isto je pozneje izjavil mnogim udeležencem, ki so ga pozivali pisмено in ustmeno k sodelovanju. (Tako n. pr. gg. dr. Smoldaka, dr. Tomljenovića, Milan Marjanovića, Rudolf Giunio in drugi.)

To je prav dobro vedel tudi g. Pribičević, ker mu je br. dr. Leontić sam dvakrat pojasnil, da se tega kongresa ni udeležil. Opozoril ga je tudi na to, da mu je ta netočna trditve zelo neljuba, ker ne želi, da bi sodila o njem javnost, kot o človeku, ki ne ve kaj hoče in ki je v stanju menjati svoje politično prepričanje. V celem življenju je bil samo enkrat član stranke in to zemljoradniške. Hotel pa je v njej posvetiti svoje moči samo našemu zanemarnemu seljaku in to posebno še zbog uverjenja, da bo sodelovanje srbskih, hrvatskih in slovenskih seljakov via facti izravnilo vse plemenske spore in združilo naše knjeve z enotno jugoslovnsko ideologijo. Po vstopu v Orjuna je posvetil vse svoje moči samo organizaciji,

Leontića na seji Glavnega odbora.) ki ji načeljuje. Tako predstavlja vse njegovo politično udejstvovanje od organizacije jugoslovnske predvojnne omladine pa do danes eno linijo, s katere ni nikdar nič; za hip krenil na desno ali levo, na če tudi le samo za en milimeter. Po tej brezkompromisni liniji je vodil vedno tudi Orjuna. Ohranil ji je nad in izvenstrankarsko obeležje, neodvisnost ter neomadeževani prapor čistega in borbenega jugoslovenstva v času, ko so vse stranke sklepale kompromise na račun jugoslovenstva. Ni ga poštenega in častitega človeka v tej zemlji, ki bi mogel dr. Leontiću očitati, da se je le najmanj pregrešil v načelih, ki jih propoveduje Orjuna.

Vsled tega je bila insinucija g. Pribičevića, da je bil dr. Leontić med sokrivci razcepa demokratske stranke, kot udeleženec zagrebškega kongresa povsem neresničen. Nasprotno je bil baš br. dr. Leontić iskren prijatelj te stranke. Želel ji je kar največjega razmaha, da bi zamogla z delom za izenačenje zakonov in urejanjem političnih prilik čim boljše sodelovati pri konsolidiranju države. Propovedoval je tudi neprestano poleg tega še potrebo ustanovitve enotne parlamentarne fronte vseh jugoslovenskih strank in vedno najostreje grajal vsako rušenje ali cepljenje istih.

Obisk pri g. N. Pašiću.

Druga insinucija g. Pribičevića se je nanašala na obisk brata dr. Ljube Leontića pri g. N. Pašiću, kot ministrskemu predsedniku.

Povod temu obisku so bila preganjanja Orjunašev, ki jih mora šteti Orjuna in njeno vodstvo. Najsi je bil po statutih pooblaščen, da predstavlja po njih tudi sam organizacijo, je vendar poiskal že predhodno odobrenje Direktorija in posameznih članov Glavnega odbora. Tako bratov velikega članka inž. M. Kranjca, inž. I. Čavljine in D. Jevdjevića. Proti tej poseti ni imel nobeden izmed njih niti najmanjšega ugovora. Naglašalo se je še baš, da je ta obisk naravnost nujen, ker bi bilo z njim mogoče počuti predsednika vlade o protipostavnih in krivičnih preganjanjih Orjunašev, ki so zatirani v tej zemlji samo zategadelj, ker se izpostavljajo za dobro svojega kralja, države in nacije.

Po tej pritožbi, ki jo je izrekel brat Leontić g. Pašiću je želel pozvedeti kaj več o delovanju br. dr. Leontića pred in med vojno. Kajti dr. Leontić ga je obiskal ravno dva meseca pred izbruhom svetovne vojne kot predstavnik jugoslovenske omladine, česar se je sivi premier spomnil ob tej priliki. Z ozirom na to želim mu je br. dr. Ljubo Leontić narisal ves potek medvoj-

nega delovanja jugoslovenske revolucionarne omladine in mu obrazložil prave vzroke sporov vlade kraljevine Srbije z jugoslovenskim odborom in jugoslovensko revolucionarno omladino, ki je imela že tedaj povsem svoje gledišče na vsa pereča vprašanja tiste dobe. Formuliral je tudi ta gledišča sledeče: **Srbska vlada je stala na stališču, da je naša država stara na zunaj in znotraj; jugoslovenski odbor je branil gledišče, da je naša država nova napram zunaj in znotraj; jugoslovenska omladina pa je stala na stanovišču, da je naša država stara napram zunaj in nova napram znotraj.**

Ob tej priliki je br. dr. Leontić razložil g. Pašiću tudi ideologijo orjunaškega pokreta, ki je samo nadaljevanje predvojnne revolucionarne omladine. Razlikuje se od te samo po tem, da je revolucionarna omladina rušila Avstro-Ogrsko, dočim hoče Orjuna sodelovati pri konsolidaciji naše države in izgrajenju edinstvene jugoslovenske nacionalne zavesti. **Podčrtal je še osobito to, da predstavlja jugoslovensko ime eminentno narodni pojem, dočim srbsko ime involira narodni in verski pojmi.** Naglašal je tudi neomejno stališče Orjuna pri pobljanju separatizma in hegemonizma. Končno je smatral br. dr. Leontić potrebnim omeniti, da čuva Orjuna nad vse svoje brezkompromisno stališče izven in nadstrankarskega pokreta in da z ozirom na to ne išče od vlade niti zase, niti za organizacijo kakršnekoli pomoči, obziriv ali privilegijev. Zahteval pa je v imenu organizacije, ki se žrtvuje za dobro narodne celote, da preneha samovoljno šikaniranje Orjuna in Orjunašev po različnih partizanskih uradnikih.

O vsem poteku tega obiska je bil g. Pribičević po svojih ljudeh prav točno poučen. Navzlic temu je napadel br. dr. Leontića, ki je predsednik samostojne narodne organizacije, koje predsednik pač sme obiskati po potrebi predsednika ministrskega sveta, najsi je tudi šef stranke, s katerim je g. Pribičević

sedel niz let na vladi. Napadel pa ga je tako, da je pač lahko predvideval zle posledice svojega klevetanja predsednika Orjuna, ki ni zagrešil drugega, kakor da ni član SDS in da je Orjunaš zvest načelom sklepov Kongresa in sej Glavnega odbora.

Ako ne bi ta reagiral na ta grobi napad, v katerem mu je očital g. Pribičević tudi osebne interese, kar pomenja toliko, kakor materialne koristi, bi pač ne bil pravi Orjunaš, ki mu je osebna čast nad vse. Po premisleku vseh že v objavi »Orjunašem!« navedenih možnosti posikanja zadoščena za kruta žaljenja, se je odločil končno za način, ki ostane do končne rešitve široki javnosti neznan in ki navadno zadevo zgladi »in camera caritatis.« Svojo namero je obrazložil pred njeno izvršitvijo članom zagrebškega oblastnega odbora. Vsako pomišljanje in obotavljanje bi značilno oklevanje in strah pred eventualnimi razkritji g. Pribičevića.

S tiskom ni bilo mogoče započeti borbe, ker je razpolagal gosp. Pribičević z vsem aparatom tiska SDS. Pomagalo bi mu gotovo tudi ostalo časopisje že zbog sovraštva napram Orjuni. S tožbo bi dal partizanskemu tisku samo možnost klevetanja, dokler se ne bi zadeva morda po par letih obravnavala pred sodiščem.

Končno je izjavil br. dr. Leontić: »Moja osebna zadeva je sedaj že rešena in to končno veljavno na način, ki ni postal na moji časti niti senca. Vem, da zahteva večina Glavnega odbora odločno, da gremo dalje, kakor sem zahteval jaz. Izjavljam kategorično, da se bom uprl z vsjo odločnostjo vsakemu predlogu, ki bi morda izgledal kot provokacija kogarkoli in tangiral občutljivost kateregakoli člana organizacije.

Zahtevam samo zgolj golo konstatiranje s strani Glavnega odbora, da je moj spor z g. Svetozarom Pribičevićem rešen. Nič več in nič manj!«

Tako besede brata predsednika dr. Ljube Leontića.

Sramotna odredba.

Protijugoslovenski kurz sedanjega nemoralnega konkubinata R. R. se vedno jasneje in odločneje kaže. Pri nas je pričel to lepo družbo s te strani predstavljati abolirani kraljevi minister g. Stjepan Radić. S svojimi poznanimi izjavami o jugoslovenstvu, je dovelj krepko podčrtal separatistično naziranje sedanjih vladodržcev. Pomagala mu ni ne malo tudi njegova teorija o treh prstih in eni pesti na podlagi čije je izrekel tudi znano krilatice, da jugoslovenski narod v smislu orjunaške ideologije sploh ne obstoja. Najsi je na to izjavo odločno reagirala vsa jugoslovenska javnost, ni smatrala vlada potrebnim izreči v tem načelnem vprašanju, da se ne strinja z njo. Vlada je z molkom pristala na to izjavo in jo na ta način via facti priznala kot delno svoje mišljenje.

Ker je bila s to izjavo zgovornega šefa slabše polovice vlade najjavljeno gledališče iste na jugoslo-

venstvo; je smatrala tudi boljša polovica, da mora po sedemletnem prikrievanju svojih separatističnih tendenc katero reči k stvari.

Poslala je na govorniško tribuno najenergičnejšega med črnimi radikali, dovolj poznanega orjuntalskega majstora z mora, g. Ljubo Jovanovića. Izpolnil je popolnoma njene nade. S samo njemu dano mirnodušnostjo, poznano dovolj iz solunskega procesa, je pretrgal vse zastore taktike in ozirov, za katerimi je krila večina N. R. S. svoje pravo prepričanje in izrekel: »Mi nimamo programa integralnega jugoslovenstva, niti ga tudi nikdar imeli ne bomo!«

Vlada je šla tudi mirno na dnevnih red preko te izjave, ki je v diametralnem nasprotstvu z njenimi izjavami in prisegami narodnemu edinstvu! Še več! Pričela je z delom in praktičnim udejstvovanjem tega separatističnega naziranja. Naj-

drevja. Spomlad. Z bolečino sem uvidel, da traja martirij že osmi mesec in da še ni glada na bolše. Od zaslišanja v Postojni me ni več živ krst poprašal česar koli že. O mojem aktu ga ni bilo sledu. Ali je izginil, ali pa je pokopan za večno v brezdnih italijanske justice? In z njim tudi jaz.

28. maja je vendar zaklical v celico paznik tudi moje ime in me pozval, da se pripravim na pot. Preselili so me v zapore k jezuitom, kar je pomenilo zame, da je bil uspeh laške preiskave napram meni negativen in da ni več daleč čas, ko bom zadihal zopet svobodni zrak. Zavriskal bi bil tisti hip, ko sem to zvedel, da mi ni bilo tako težko za izgubljenih osem mesecev mladega življenja, ki mi jih je našilno ukradla vsemogočna laška justica. Tako sem odšel samo vesel. Spremljali so me do hipa, ko so se zaprla za menoj težka železna vrata jetnišnice, zavidanja polni pogledi mojih sojetnikov, ki so morali še brez upa rešitve čakati v nadalje poslovanje — visokega suda.

Pri jezuitih.

Nič manj, če že ne še bolj prosluli, kakor zapori v Via Coronea,

so oni pri jezuitih. V njih ima namreč legar stalno in vedno zvesto ognjišče. Privadil sem se že bil nemarnosti in umazanosti laških ječ. Osupnil pa sem, ko sem bil prestopil prag jezuitov. Napram njim je bila celo luknja v postojnskih sodnih zaporih naravnost salon.

Pero ne more dovolj opisati vse globine svinarije, ki se pase in cvete v teh prostorih. Treba jo je le videti ali skušati.

Stenice, podgane, fekalije, legar, boleznj vseh imen, najslabše stran umazanosti velikega primorskega mesta Nad vsem tem pa satansko gnajljenje poživljenih laških paznikov, ki hočejo menda skoro kar najboljši za večno zagreniti zadnje ure jetnikov, ki se nahajajo tik pred osvobojenjem. Celice prepolne, tako da smo se morali pri spanju na tleh menjati, ker ni bilo za vse dovolj prostora. Delali so z nami, kakor z živalmi kje v kaki zamračeni Španiji.

Prenašal sem vse te muke povsem mirno. Moje misli so že zdavnaj poljubljale sveta tla svobodne domovine in se veselile hipa, ko bom mogel po babilonski sužnosti pozdraviti zveste mi brate — Orjunaše. Čas je tekal počasi, kot svi-

nec. Vselej, ko je zaškripal ključ v vratih sem se tresel in poln pričakovanja čakal, da me pozovejo in odpuste. Pričakoval in hrepenel sem dolgo...

Končno pa je le šinil dan, ko so me odpeljali v spremstvu detektiva na policijsko ravnateljstvo. Tu so me še enkrat fotografirali, premerili, vzeli odtiske prstov in me prisilili k podpisu izjave, da se nikdar več ne povrnem pod savojsko krono, dokler ne sprejemem za to posebno dovoljenja italijanskega vojnega ministrstva.

Trideset prvega maja sem bil zopet v Postojni. Vtaknili so me ponovno v dobro mi že poznane sodne zapore, ki pa so se mi zdeli silno lepi in udobni napram onim v Trstu. Še bolj kot to pa me je tešila zavest, da sem tu samo za par dni in da sem s sleherni minuto bližji velikemu trenutku — osvobojenja.

Prvega junija, na dan, ko je triumfirala po Beogradu Ninčičev, Orjuna in manifestirala za osvobojenje zasužnjenih rojakov, sta me spremlila dva karabinerja do vlačka in me v njem pustila samega! Sam! Po osmih mesecih neznožnega jetništva, sem prvič zopet občutil vso nepopisno radost, ki jo

uživa prost in svoboden človek. Vse naokoli mene je zažarelo v novi luči in zdelo se mi je, da vstopam v novo življenje.

Naglo je vozil vlak proti Rakeku. Z vsakim udarcem osi mi je zavrvskalo nekaj opojno nadvse veslega.

Jugoslavija. Pozdravljena in blagoslovljena mati, v kateri raste v trpljenju in zatiranju nov rod, ki v ognju bolesti kalj svoj značaj in voljo za bodoča velika dela. Bratski pozdrav tudi Vam bratje, Orjunaši, prvi glasniki, ki ste me prišli kot prvi pozdravit v svobodi. V ideji, za katero se bijemo mi vsi skupaj, sem našel tudi v najtežjih hipih dovolj utehne, da sem prenesel vsa še tako silna ponižanja. V njej pa tudi črpan neporušljivo sovražstvo in mržnjo polno želje po osvoboditvi za vse krivice, ki so mi bile izvršene in ki jih bom prei ali slei maščeval nad črnosrajčniki ob bistri Soči.

Tako povesti enega izmed neštetih naših. Polne bridkosti, razočaranj in naravnost nemogočih muk. Povest, ki ji odgovarja povsem ona brata Stanka, Pepeta ali katerega drugega onih, ki niti za hip

preje seveda stari in neugnani nasprotnik jugoslovenstva Stjepan Radić, ki je pričel z najenergičnejšim poslovanjem napram vsem, ki so se izkazali v njegovem resoru, kot pravi in neomejni pristaši Jugoslovenstva. O tem njegovem postopanju se je že dovolj pisalo in govorilo. Sporedno z njim je seveda korakal tudi njegov posinovljenec Pavle Radić, ki je pričel delovati med prvoboriteli za jugoslovenstvo — jugoslovenskimi dobrovoljci.

Končno je nastopil še sam gospod zunanji minister dr. Momčilo Ninčič, ki ima v svojem resoru pač več, kakor dosti prilike občutiti, kolikega pomena je za državo čim popolnejše in dosledneje izvršeno narodno edinstvo. Gospod minister nima za vse to nikakega smisla. Namestu da bi baš on vplival, naj se ne forsira smešno in vsemu svetu nerazumljivo eshaesarstvo, je izdal odlok, ki odločno potrjuje naše mnenje, da s svojo kratkovidnostjo in naravnost božjo gluhostjo spada vse kam dragam, nego na foteli zunanjega ministra.

Poslal je namreč na vse svoje podrejene instance poslaništvu, konzulatu, zastopstva in ekspoziture odlok, v katerem odločno prepoveduje uporabo naziva Jugoslavija, Jugoslovenstvo, jugoslovenski, jugosloven in vseh še morebitnih izvrstnih označb! Vsako prekršenje tega odloka bo kaznovano z izključitvijo iz službe!

Tako dejstva. Kdor pozna razmere za zasilnimi mejniki naše ljube SHS, ve dobro, kako tretirajo inozemski faktorji naslov naše države. Uporabljali so dosedaj in tako bodo trdno verujemo i v bodoče, edino razumljivi in praktični — samo bodočemu premijerju radikalne partije g. Ninčiču — tako sovražni naziv — Jugoslavija. Gosp. zunanji minister pač lahko prepoveduje jugoslovenstvo podrejenim činiteljem, nikdar pa ne more kaj takega napram ostalemu diplomatskemu svetu. Zasluge g. ministra na diplomatičnem polju za našo državo so dovolj poznane. Saj režejo vse krvave brazde v najvitalnejše interese našega naroda. Omenimo naj samo le netunjske konvencije, na kojih objavo še sedaj zastoj čakamo in njegov res giganteri trud, da za vsako ceno primešarji prijateljske in zadovoljive odnose s sosedo onkraj Planine in Logatca. Da ne govorimo še o drugih njegovih velikih činih, kjer si je iztekel priznanje in čast v borbi za blagor domovine, ki jo morajo tako opetovano zastopati razni Beneši.

Vse njegove zabrane in grožnje pa ne bodo prav nič škodovale razmahu Jugoslovenstva. To bo slavilo svoje triumfe še tedaj, ko se bo govorilo o gospodu Ninčiču, kot zgle-

Stara tovarna nogavic in pletenin.

Ustanovljena leta 1888

M. FRANZL & sinovi

Lastnik: FELIKS FRANZL

LJUBLJANA, Privoz 10

Poštni predal 44

Telefon št. 425

ne pomišljajo, ako zahteva od njih domovina žrtev.

Nehvaležno je njih idealno delo in prizadevanje. Saj žanjejo zanj samo zaničevanje, prezir in osamljenost. Dočim partizanskim agitatorjem kar dežuje služb, umirajo tiantje napol gladi, ker jim domovina ne mara dati niti koščka kruha. Med njimi tudi brat France Tegelj, ki še danes šest mesecev po vrnitvi iz laških ječ, zastoj pričakuje, da mu bo ta zemlja nudila saj najtršo skorjico kruha... Nič! Nema budžetne možnosti. Za slovesen obisk Italije in njenih hrabrih sinov v prihodnjem letu vlada prav gotovo ne bo štedila. Kakor se tudi ni stiskalo na banketih po podpisu rapalskih pogodb.

Nam je po vsem tem težko. Naša vera in neomajna zvestoba do neodrešene zemlje pa ostaja in je navzlic vsemu temu neomajno trdna. Vera, da bo napočil čas za nas in za one onkraj provizornih meja gori v nas in prešinja dušo s tolikim prepričanjem, da nismo in niti ne bomo za hip klonili.

Razmnoževalne aparate. THE REX CO., Ljubljana.

du diplomata, kakršnih ne smejo Jugoslovenci nikdar več postavljati na mesto zunanjih ministrov. Njegovo anatemiziranje je Jugoslaviji samo v dobro in blagoslov! Priča samo, da mora biti ideja dobra in prava že baš zatvegadeli, ker jo on preklinja!

Orjunaši sprejemamo novo smer vlade sporazuma mirno na znanje,

Orjuna Laško.

Dne 2. januarja t. l. je imela ob 20. uri Orjuna Laško svoji redni letni občini zbor, katerega se je kljub deževnemu vremenu udeležilo 25 članov, kar je vsekakor lepo številno, če se upošteva, da biva večina izven Laškega in to celo do ene ure daleč.

Otvoril je skupščino predsednik br. Firm, ki je s toplimi besedami pozdravil navzoče — posebno pa oblastnega delegata br. Poharca. V jedrnatih besedah je nato podal pregled delovanja Orjune — v kraju, ki je še danes močno nemčurski in renegatski. Konstatiral je, da Orjuna v Laškem kljub večnim izpremembah vsled odpotovanja številnih bratov, ki so bili tekom leta prestavljeni na druga službena mesta počasi a konstantno napreduje, da si je svoji položaj utrdila in da je svoj obstoj po potrebi tudi javno dokazala v nastopih proti izživljanjem drugorodcev in renegatov.

Poročilo br. predsednika je navzoče članstvo sprejelo z odobravanjem, na kar je podal poročilo br. tajnik, ki je poročal o došlih in odposlanih dopisih. Navajal je dalje, da šteje organizacija nekaj nad 60 članov, da je med letom pristopilo 17 novih članov, odpotovalo enajst — in odstopil le eden. Odbor je imel v preteklem poslovnem letu 13 rednih sej in eno izredno. Prireditvi sta bili dve in to za potno blagajno v Beograd — igra »Poslednji mož« in proslava Ujedinjenja, katero je omogočila agilna s. dr. Roševa. Organizacija je poslala na kon-

ker se zavedamo, da mora biti čaša gorja napolnjena do roba in da mora Jugoslovenstvo preko vseh poslasti pasjona na Kalvarijo, kjer bo doživelo trenutek poveljčanja, v pogubno farizejem in pismarjem, ki zakrivajo danes z njegovo besedo svoje licemerstvo in osebne namene!

A. V.

gres in zlet v Beograd 4 člani in enega delegata na oblastno skupščino!

Lepo in pregledno poročilo br. tajnika se soglasno odobri, nakar poda poročilo o finančni organizaciji br. blagajnik, Stanje blagajne ni baš rožnato, vendar je v njej nekaj gotovine. Oblastnemu odboru se je plačal progresivni davek v znesku 500 Din. Blagajnik predlaga, da se s članarino zaostali, zaostanek odpusti — kar se soglasno sprejme. Na predlog brata preglednika da skupščina br. blagajniku absolutorij. Pri poročilu in sledečih volitvah je bila izvoljena od odbora predlagana lista z izpremembo, predlagano od br. dr. Roša.

Prj slučajnostih podeli br. predsednik besedo delegatu oblastnega odbora, ki pozdravi skupščino ter poziva brate na delo ter na agitacijo in širjenje našega tiska. Govori še br. dr. Roš, ki opozarja na to, da mora Orjuna — zlasti v krajih, kjer je še dosti renegatov — voditi napram njim in napram drugorodcem neizprosno in brezkompromisen boj ter ščititi predvsem domače delavstvo. Br. predsednik pozdravi še novo došlega br. inž. Homana, ki bo Orjuni Laško veika pridobitev. Radi zadeve z nemčurjem Fretzejem — odstopi br. Cetina, ki se ni hotel podvreči častnemu sodu niti obžalovati svoj prenezanjen korak. Ker je bil dnevi red izrpan, je br. Firm ob 22. uri zaključil lepo uspešo skupščino s pozivom na čim intenzivnejše delo!

Dopisi.

Iz Dravograda smo objavili dopis o g. Kokolju, ki pa ni slonel na stvarnih podatkih, vsled česar ga s tem lojalno popravljamo.

Slovenjgradec. Česa naša mesta na Orjuna tudi v letu 1926, ne sme pozabiti?

1. Da nosi hiša dr. Harpfa v Slovenjgradu napis: »Zdravnik dr. Jan Harpf«, dočim so njegovi uradni spisi (recepti) še danes okrašeni s pečatnim odtiskom »Primararzt dr. Hanns Harpf, Windischgratz«.

2. Da je izstopil pristaš Koroščeve stranke, slovenski odvjetnik dr. Bratkovič oficijelno iz šolske družbe sv. Cirila in Metoda in da zahaja v Schullerjevo gostilno, dočim hodi Schuller od meščana do meščana nabiraje podpisov za nemško šolo.

Naš pokret.

Orjuna Št. Jakob-Krakovo-Trnovo naznanja svojemu članstvu, da se vrši članski sestanek dne 16. januarja ob 20. uri v salonu gostilne Mrak na Rimski cesti št. 4. Dolžnost članstva je, da se istega polnoštevilno udeleži. Na sestanku bo uradoval tudi blagajnik.

Orjuna Št. Jakob-Krakovo-Trnovo naznanja svojemu članstvu, da se vrši v soboto, dne 23. januarja ob 19. uri 30 min. v salonu gostilne Mrak na Rimski cesti št. 4. redni letni občini zbor z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Četniški sestanek mestne Orjune Ljubljana se vrši v torek, dne 12. januarja ob 8. uri zvečer v prostorih na Dunajski cesti. Vabljeni so tudi vsi člani, ki žele vstopiti v četniško sekcijo. **Mesni glavar.**

Orjuna Šiška priredi v soboto, dne 9. januarja ob 20. uri v krasno dekoriranih prostorih restavracije »Bellevue« maskerado. Za vsestransko zabavo preskrbljeno. Torej, kdor se hoče zabavati, naj posesti omenjeno maskerado.

Akadska Orjuna javlja, da bo sklicala v najkrajšem času občini zbor, na kar opozarja vse brate akademike.

Postali so za kritje deficita Orjuni Šmarje pri Jelšah Orjuna Celje 200 Din, Slovenjgradec 30 Din, Pragersko 30 Din. Organizacije, spo-

3. Da opravlja na pošti v Slovenjgradu službo uradnika zvaničnik Kert, ki zabava kot državni nameščeneec v gostilni Eichholzer slovenjgraške nemškutarje z čudnimi dovtipi na račun naše države. Kert ne spada na severno mejo naše države!

Rakek. Prošlo nedeljo je priredila dramska sekcija Orjune Rakek prav dobro izvajano Bevkovo igro »Kajin«. Igralci so s svojim resnim igranjem dojmili na vse, kar najbolj globoko in jasno izrazili čustva, ki jih goji vsak pošten in čestit Jugosloven napram narodnim izdajalcem onkraj meje. V nedeljo 3. jan. so gostovali vrli rakovski Orjunaši v Planini, nato pa pojdejo še v Cerknico. O uspehih v teh dveh krajih bomo še naknadno poročali.

minjate se Orjune Šmarje pri Jelšah. Priskočite ji v sedanjem težkem trenutku na pomoč, da krije deficit.

Orjuna Vič je priredila na praznik sv. Treh kraljev družabni večer, ki je izpadel res kar najboljšo. Posebno je ugajal vsem izbrani spored, ki je bil povsem umetniški. Najgloblje je dojmila na vse navzoče globoko občuteno recitirana Oton Zupančičeva »Koroška«, ki jo je krasno recitiral br. Petre ob spremljanju g. Gruma na glasovirju. Nič manj pohvalne niso bile ostale točke. Predvsem petje koroških narodnih pesmi, ki jih je umetniško odpela s. prof. Milena Verbičeva ob spremljevanju prof. O. Rančigaja. Neumorna viška Orjuna zasluži za to prireditev popolno pohvalo in priznanje z bodrilom, da i v bodoče prireja tako dobro uspele prireditve.

Orjuna Mirna priredi v nedeljo, dne 10. januarja maskerado, na kar opozarja vse svoje člani in prijatelje v lepi mirnski dolini.

Škofja Loka. Nemila usoda je ponovno posegla v naše vrste in nam v najlepši moški dobi nenadno ugrabila br. Antona Komatarja. Tako odhajajo naši bratje drug za drugim v večnost, odkoder ni vrnitve, mi pa iz ljubljane svoje najdražje. Že ob prvih početkih se je

pridružil našemu pokretu in ostal zvest član do svoje prezgodnje smrti. Velike množice ob njegovem pogrebu so pričale o priljubljenosti, ki jo je užival pokojnik. Imenom O. O. sta ga spremlila na njega zadnji poti br. dr. Tone Jamar in F. Kobentar; škofjeloška Orjuna pa z uniformirano deputacijo. Naj počiva v miru!

Škofja Loka. Kakor že javljeno, se vrši plesni venček tukajšnje Orjune v soboto 9. januarja s pričetkom ob 20. uri »Pri Oteju«. Sodeluje salonski orkester »Sloge« iz Ljubljane. Veselični odsek bo poskrbel, da bodo posetniki v vsakem oziru »zadovoljni«. Bratske organizacije in prijatelji iskreno vabljeni. Na svidenje!

Mestna Orjuna Zagorje ob Savi javlja, da se vrši njen zadnji članski sestanek pred občnim zborom, ki se vrši dne 17. januarja 1926 ob pol 15. uri v »Sokolskem domu« pri g. Turku na podlagi sklepa zadnjega članskega sestanka ob 10. uri dopoldne dne 10. januarja 1926. Dolžnost vsakega člana je, da se sigurno udeleži! — Odbor.

Službene objave.

SEJA OBLASTNEGA UPRAVNEGA ODBORA LJUBLJANSKE OBLASTI se vrši v nedeljo, dne 17. januarja 1926 ob 14. uri v prostorih Oblastnega odbora (»Učiteljska tiskarna«). Oblastno tajništvo.

Članstvo ponovno opozarjamo na propagandni tečaj Orjune v Splitu, ki bo trajal en mesec. Oskrba in prevoz v Split brezplačna. Kdor bi se rad udeležil tega tečaja, naj se nemudoma javi Oblastnemu odboru Orjune Ljubljana.

Oblastno tajništvo.

Kronika.

Odbor za postavitev spomenika Lundu in Adamiču se je osnoval do časopisnih vesteh že lansko leto po Vseh svetih. Pohlevno smo čakali, da se ta odbor že predstavi javnosti in da prične z nabiranjem prispevkov za končno postavitev spomenika. Odbor se doslej še ni oglašil, zato ga prosimo, da se vendar že konstituirata in predstavi javnosti. Ako tega ni bilo mogoče izvršiti pri zanikerni naši inteligenci, ki ima smisla za vse drugo, samo za narodne žrtve ne, je pa potreba, da se to javno ožigosa in vpiše v knjigo njenih črnih pogrešk in grehov.

»Delavska politika« je smatrala tudi najhujši v svojih otroških krčih zaleteti se v Orjuno. Komaj je izšlo toliko števil, kot je prstov na eni roki, pa že obsoja Orjuno na smrt in prorokuje s svojimi krmežljivimi pogledi njen razpad. Mi smo takih napovedi smrtnih pišev že davno navajeni in nas samo potrjujejo po narodnem pregovoru, da naš čaka še lepo življenje. Orjuni so že drugi napovedovali pogin in razpad, ki so imeli globoke poglede in sive lase, pa so se vendarle bridko zmotili. Dočim so sami že zdavnaj ugriznili v zemljo, Orjuna še vedno raste in se krepi v veselje in ponos pravih Jugoslovenov. Te pa v resnici žalosti naravnost že brezumno cepljenje in razkoljevanje v delavskih vrstah, kjer bo kmalu toliko frakcij, kolikor je ambicioznih ljudi med proletarskimi voditelji.

»Orjei v podzemlju« in Italija. Pri premijeri te operete smo imeli priliko čuti g. Pečka v njegovi ulogi »Pečatni vosek« peti ono staro o »Dveh nesrečnih Italijanih«. Pešem je žela splošen, naravnost buren aplavz. Kar nenadoma pa so jo odstavili iz teksta operete in jo zamenjali s prozo, ki naj bi nadomestila cenzurirana nesrečna Italijana.

Prav radovedni smo, kje tleči vzrok temu cenzuriranju. Menda v resnici ne v kaki intervenciji kakega italijanskega zastopnika, ki nam s svojim vikljanjem v naše čisto privatne razmere že prav predsedajo. V slučaju, da bi se bilo kaj takega v istini izvršilo, potem je to nad vse poniževalno za naš narodni ponos. Ni dovelj, da preganja in zatira kulturna Italija vse naše kulturno življenje v neodrešeni domovini. Sedaj naj bi se še vikalala v naše nacionalne državne zavode!

Potem pa zaprimo še mi naše gledališče in pojdimmo med d'Annunzijeve pajace, saj za drugim itak ne bomo.

Občini zbor »Svete vojske« se vrši v nedeljo, dne 10. januarja 1926 v Ljubljani (»Rokodelski dom«), in sicer ob 9. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritve in pozdrav. 2. Poročilo odbora. 3. Samostojni predlogi, ki jih je treba štiri dni pred občnim zborom prijaviti. 4. Volitve odbora. 5. Slučajnosti. — Popoldne se vrši v istih prostorih ob 16. uri brezalkoholna prireditve, h kateri vabimo vse prijatelje treznostnega pokreta. Vstopnine ni. — Odbor.

Pomotoma je izostalo pri novoletnem voščilu kavarne »Evropa« ime njene lastnice gospe Tonečičeve, kar s tem popravljamo.

Dokažite. List zaščitnikov slovenske samožitnosti zadnje čase se precej molči o Orjuni. Zaganja se le še v njo z napadi na nacionalizem. Tako je zadnjič izlegel zopet sledečo, vsebine prebogato cvetko, iz žegnanih škofjeh vrtov:

»Ne meneč se za vpitje poprečnega in podpoprečnega inteligenta

hi zapečane množice je slovensko katoliško časopisje dosledno pobijalo zmog. ki so se razširjale med nami pod imenom »nacionalizma«, da si s pravo ljubeznijo do naroda niso imele nobene zveze, ampak so hotele najvišje duhovne dobrine naroda, vero, resnično humaniteto, kulturno solidarnost vsega človeštva, popolnoma podrediti omejenemu šovinizmu v škodo resničnemu napredku naroda.«

»Slovenca« pozivamo, da se jasno in decidirano izjavi, kdaj smo hoteli jugoslovenski nacionalisti »najvišje duhovne dobrine, vero, resnično humaniteto, kulturno solidarnost vsega človeštva podrediti omejenemu šovinizmu v škodo resničnemu napredku naroda.« Upamo, da ne bo zopet molče prešel preko tega vprašanja kakor je sicer že njegova stara in priznana navada.

»Neka Dalmačinci budu od sada, kao i do sada verni čuvari našega mora — za njima čvrsto stoji ujedinjena domovina!«

K sedmji obletnici oslobodjenja Medijimurja.

(24. XII. 1918 — 24. XII. 1925.)

Sedam godina. Sedma se godina navršava od časa u kojem se za uvek odmaklo madijarsko kopito sa suzami ropstva oblivenog medijimurskog tla. Još se nije ni slegla zemlja na grobovima bez ikakvog suda postreljanih, još su se njihala drveća pod teretom nevinu obešenih seljaka, koji su imali odvažnosti da se odupru tlačitelju. Još se nije slegao jauk i bolni krič u crkvi zlostavljenih žena i dece, kada su pobedonosne jugoslovenske čete prešle Dravu i po tlačitelju postavljene granice, da donesu Medijimurju i Prekmurju toli žudjeno oslobodjenje.

Badnjak! 24. decembra 1918. — Dan, kada je Bog poslao svoje anđele s geslom: »I mir ljudima na zemlji!« Zivo mi je u uspomeni taj dan. — Kako su ugodno budila konjska kopita koja su nosila kršne sirove ujedinjene Jugoslavije! — Patrola. — Za njima beskrajni niz ponosnih pešaka — Medijimurci, Zagorci, Graničari, Dalmatinci i Šumadinci. — Za njima artiljerija!

Kako su glasno zakucala srca ugnjetenih!

Prvi put se zaigralo kolo nekažnjeno. Vidio si u njemu oficira, vojnika, seljaka, gospodina i u mnogim su se očima cakilile suze radosnice, dok su usne blaženo šaptale: »I mir ljudima na zemlji!«

Sedam je godina prošlo od tada. Da li je to oslobodjenje donelo zaista slobodu tome narodu? Kako je teško reći istinu! Kako ona boli! Nu mora se izreći: »Ne«. Donelo mu je slobodu da može govoriti svojim materinim jezikom bez straha, da mu ne dobace »būdōs krobāt«, ali duševno oslobodjenje preporod, mir i pokoj nije mu donelo. Čudno zvuči ta negacija, ali je istinita. Doljni redci potvrditi će istinitost te tvrdnje.

Pre svega treba imati na umu, da je Medijimurje bilo kroz vekove bacano — već prema potrebama austrijske politike — sad u krilo Mađžara, sad u krilo Hrvata, dok nije konačno na duge decenije izraženo na milost i nemilost Mađžarima, koji su znali načina, da narod

SEDAM PRIDE

FLATOROG mila

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

otudje od sama sebe i da načine iz njega madjarskog janjičara. — Njihovo školstvo u osnovnim školama nije se mnogo brinulo za znanstveni napredak već mu je bila glavna svrha, da deca zaborave da su Sloveni, da zato ne u njima sve što je slovensko. Medjimurje je preplivala masa madjarskih intelektualnih radnika, trgovaca i obrtnika. Što nije išlo milom, išlo je silom. Vlasti su znale dobro da upotrebe svoju moć — Način tog odgoja pokazao se do-

bar po Madjara, jer je narod pomalo gubio i onu, ma i pogrešnu nacionalnu svest što je imao. U svom lutanju od gospodara do gospodara, narod Medjimurja nije mogao da se opredeli za koje pleme. Madjar nije htio da bude jer je Sloven. Ali nije se opredelio ni za Hrvata ni za Slovenca, već je uzeo ime Medjimurec kao svoje narodno ime — poput Bunjevca, Šokca i Muslimana. Žalostna je to činjenica, ali tome nije možda toliko na-

rod kriv, koliko nepovoljni istorijski razvitak. Na žalost zla kob Medjimurja nije još dovršena, jer ga još uvek bacaju, odnosno vode kavgu radi njega — iz čistih partijskih motiva, koji se skrivaju iza plemenskih — glede oblasne pripadnosti. Još žalostnije je to, da se ovo događa u jednoj jedinstvenoj državi, gde kod podele na oblasti ne bi smele da

igraju ulogu plemenske, a još manje partijske težnje, već bi se moralo ravnati s obzirom na geografski položaj i ekonomsku prednost pripojenja. U potonjem pako slučaju gravitira Medjimurje svakako oblasti mariborskoj, a ni u kojem slučaju »materij zemlji Hrvatskoj«, kako to separatistička štampa nikada ličnim i partijskim interesima hoće. —

O plemenskom imenu pako, koje su Medjimurci trebali da prime ili zadrže, neću da raspravljam. Držim da to nije savremeno, jer je to za ujedinjenje indiferentno. Prepuštam to radije onima koji imaju volje i vremena da vode kavgu o tom, da li su Medjimurci potomci panonskih Slovenaca ili su Hrvati. (Nadaljevanje.)

RESTAVRACIJA LJUBLJANSKI DVOR

najmoderneje urećena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljše domaće in inoz. vina. Pristni teran. Vsaak dan morske ribe.

ING. DUKIČ IN DRUG

GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

INSERIRAJTE V „ORJUNI“!

IVAN JAK IN SIN Ljubljana, Gosposvetska 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljeno l. 1887. Vezenje poučje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija. Pisalni stroji „ADLER“ in „URANIA“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“, „Kaysers“.

Za plesno sezilo VOX

glasbene plošče stroji potrebščine

Glavna zaloga **H. Kenda** Ljubljana Mestni trg 17.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA MESTNI TRG ŠT. 26

ZALOGA GALANTE-RISKEGA BLAGA TOVARNA ČEVLJEV

IVAN ZAKOTNIK mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. Tel. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledence, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.

Jadranska zavarovalna družba

Tel. št. 937. ustanovljeno leta 1888 (Riunione) Tel. št. 937.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Beethovnova ulica št. 4 (v lastni palači). Direkcija za Jugoslavijo: ZAGREB, Matzova ulica št. 10 (v lastni palači).

Akcijski kapital Lit. 100.000.000.--; Rezervni kapital Lit. 300.000.000.--.

SKLEPA:

Zavarovanja zoper požar — zavarovanja zoper vlom — zavarovanja proti razpoki stekla — zavarovanja zvonov — zavarovanja transportov — zavarovanja strojev proti razpoki — žonaz zavarovanja — zavarovanja zoper točo — življenska zavarovanja, in sicer: dosmrtna zavarovanja — zavarovanje na doživetje — zavarovanja starostne rente — posamezna nezgodna zavarovanja — nezgodna zavarovanja otrok — jamstvena zavarovanja.

Podružnice v Jugoslaviji: Beograd, Bečkerek, Novi Sad, Sarajevo, Subotica, Split, Sušak, Ljubljana, Osijek.

Glavna zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije. Pojasnila in proračuni se dobe brezplačno pri vseh podružnicah.

STANISLAV MATTÉ, tovarna: Kamniška ul. št. 20, prodajalna: Sodna ulica št. 5 se priporoča za razna krznarska dela.

Vse v zalogi nahajajoče kožuhovine (posebno jopice) po znatno znižanih cenah. — Prevzemam vse vrste kože za strojenje in barvanje.

„SAVA“ opče osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

„CABA“ опче осигуравајуће диониčарско друштво у Загребу

ustanovljena od jugoslovanskih denarnih zavodov:

Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d., in Zemaljska banka d. d. v Beogradu, ter Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu

je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.

Lastni družbeni jamstveni fondri brez garancij bank-ustanovitelje okroglo 30 milijonov dinarjev.

Generalno zastopstvo za Slovenijo v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta št. 2

posluje v vseh zavarovalnih strokah.

ZAHVALA.

P. n.

Jadranski zavarovalni družbi v Ljubljani, Beethovnova ulica 4.

Prijetna dolžnost mi je zahvaliti se Vam s tem za Vašo kulantno postopanje ter točno likvidacijo škode, katera mi je bila povzročena vsled požara na moji deloma pri Vaši spošt. družbi zavarovani parni žagi v Slov. Bistrici.

Ob tej priliki moram tudi naglasiti, da sem bil v vseh dolgih letih, kar sem komitent Vašega cenj. zavoda, v vsakem oziru in vselej tako postrežen, kakor se le more pričakovati od prvorazrednega zavarovalnega podjetja in ne bom nikdar opustil, cenj. Vaš zavod vselej in povsod kar najtopleje priporočati.

Z odličnim spoštovanjem **Josip Kirbisch l. r., Celje.**